

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 527/2020-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovéj a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice, Rastislavova 43, Košice, IČO 00 606 707, zastúpenej advokátkou JUDr. Alenou Zadákovou, Kováčska 32, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 64/2019 z 11. decembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice, Rastislavova 43, Košice, IČO 00 606 707 (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátkou JUDr. Alenou Zadákovou, Kováčska 32, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 64/2019 z 11. decembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Dňa 15. apríla 2020 bolo ústavnému súdu doručené podanie sťažovateľky označené ako „*upresnenie*“ ústavnej sťažnosti.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) sa pod sp. zn. 33 Cb 101/2016 vedie spor na základe žaloby obchodnej spoločnosti BFF Central Europe s. r. o., Mostová 2, Bratislava, IČO 44 414 315 (ďalej len „žalobkyňa“), proti sťažovateľke v procesnom postavení žalovanej o zaplatenie sumy 801 114,06 € s príslušenstvom z titulu nároku na uhradenie zmluvnej ceny za dodávku tovaru.

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 33 Cb 101/2016 z 25. apríla 2017 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) v spojení s opravným uznesením sp. zn. 33 Cb 101/2016 z 24. mája 2018 žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietol a zaviazal žalobkyňu nahradiť sťažovateľke trovy konania v plnom rozsahu.

4. Na základe odvolania žalobkyne Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Cob 130/2018 z 30. januára 2019 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu v znení jeho opravného uznesenia potvrdil a sťažovateľke priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu v znení jeho opravného uznesenia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že najvyšší súd napadnuté uznesenie založil na závere, že v predmetnej veci je dovolanie prípustné a zároveň aj dôvodné, keďže bola naplnená hypotéza § 420 písm. f) CSP, a to napriek tomu, že nepreskúmal všetky podmienky prípustnosti dovolania.

8. Sťažovateľka namieta, že došlo k porušeniu jej v ústavnej sťažnosti označených práv z dôvodu, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je nepreskúmateľné, arbitrárne, nezákonné a zasahuje do jej práva na pokojné užívanie majetku.

9. K nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia sťažovateľka uvádza, že najvyšší súd mal prihliadnuť na skutočnosť, že obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu je vysporiadanie sa s jedinou včasnou relevantnou námietkou žalobcu, pričom spôsob aplikácie práva, prípadne právny omyl nepredstavuje nepreskúmateľnosť ako vadu zmätočnosti. Najvyšší súd teda v rámci odseku 13 uvádza nepravdu, že konajúce súdy sa k tejto námietke žiadnym spôsobom nevyjadrili. Za relevantné argumenty vo vzťahu k dovolaniu je možné podľa sťažovateľky označiť námietky uvedené v rámci vyjadrenia k dovolaniu, pričom ani s jednou sa najvyšší súd nevysporiadal, resp. neposkytoval na ňu odpoveď, hoci tak mal spraviť v zmysle rozsahu posudzovania veci.

10. Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie za arbitrárne nielen z dôvodu odklonu od ustálenej judikatúry, čo sa posudzovania prípustnosti dovolania týka, ale hlavne z dôvodu svojvôle najvyššieho súdu, ktorý vymedzil vlastný právny záver o spôsobe aplikácie § 420 písm. f) CSP.

11. Nezákonnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu spočíva podľa názoru sťažovateľky v nesprávnej aplikácii § 420 písm. f) CSP, ktorá je zásadného charakteru, vykazujúca svojvôľu spočívajúcu v prijatí „*vlastných podmienok*“ prípustnosti dovolania. Sťažovateľka uvádza, že krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol svoj právny názor k relevantnej námietke žalobcu, preto nemožno súhlasiť so záverom najvyššieho súdu, že „*konajúce súdy ani v stručnosti neuviedli, prečo tvrdeniam žalobcu nemožno priznať úspech*“, a teda dôvod zmätočnosti spočívajúci v nepreskúmateľnosti odvolacieho rozhodnutia daný nie je.

12. Podľa sťažovateľky je právny názor najvyššieho súdu, na ktorom založil prípustnosť dovolania, že „*o naplnenie prípustností dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p. ide aj vtedy, keď súd uskutoční výklad právneho predpisu na zistený skutkový stav veci, ktorý je ústavne nesúladný, svojvoľný a bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia*“, ojedinelý a v rozpore s judikatúrou najvyššieho súdu.

13. Sťažovateľka uvádza, že žalobca uplatňuje dôvod zmätočnosti napadnutého rozsudku krajského súdu spočívajúci v nepreskúmateľnosti len formálne, keďže v podstate jeho námietky smerujú k zmätočnosti spočívajúcej v nesprávne vykonanom dokazovaní, resp. nevykonanom dokazovaní.

14. Sťažovateľka zastáva názor, že najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí poprel zákonné požiadavky na prípustnosť dovolania a jeho záver o prípustnosti dovolania považuje za svojvoľný.

15. Sťažovateľka v doplňujúcom podaní z 15. apríla 2020 uvádza, že zo stany súdu prvej inštancie nebolo do vydania napadnutého rozhodnutia vydané uznesenie, ktorým by rozhodol o výške trov konania sťažovateľky. Napriek uvedenému podľa nej *„existuje príčinná súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím a právom na pokojné užívanie majetku, keďže vydaním napadnutého rozhodnutia bola zmarená legitímna nádej na priznanie nároku titulom trov konania, ktoré patria sťažovateľovi“*.

16. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné práva sťažovateľa Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice garantované podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 11. 12. 2019, sp. zn. 3 Obdo/64/2019-230 porušené boli.

II. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 11. 12. 2019, sp. zn. 3 Obdo/64/2019-230 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

III. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi Univerzitná nemocnica L. Pasteura Košice trovy konania v sume 450,29 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupkyne JUDr. Aleny Zadákovej...“

II.

Relevantná právna úprava

17. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

18. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

20. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

21. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

23. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

24. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

25. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

26. Z citovaného § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

27. Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

28. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho či dovolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

29. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky, príslušných na poskytovanie právnej ochrany, ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

30. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred súdom vrátane dovolacích konaní, v ktorých sa (popri všeobecných procesných podmienkach) uplatňujú aj ďalšie, osobitné procesné podmienky dovolacieho konania.

31. V nadväznosti na uvedené východiská ústavný súd, poukazujúc na svoju doterajšiu judikatúru, považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

32. Z týchto právnych názorov ústavný súd vychádzal aj pri predbežnom prerokovaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ako i rozsudok okresného súdu v spojení s opravným uznesením a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

33. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f) CSP a z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

34. Namietanú vadu zmätočnosti videl dovolateľ v tom, že krajský súd vo svojom rozhodnutí neuviedol odpovede na otázky zásadné pre rozhodnutie vo veci samej, čím mu znemožnil náležite argumentovať v rámci využitia mimoriadnych opravných prostriedkov.

Podľa dovolateľa krajský súd porušil svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu mu z § 387 ods. CSP, keď sa nevysporiadal s jeho podstatnými argumentmi, keďže odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadne (ani len vágne) odpovede na jeho

zásadné tvrdenia. Uvedené podľa dovolateľa vedie k záveru, že napadnutý rozsudok je svojvoľný, a preto je nepreskúmateľný.

35. Nesprávne právne posúdenie videl dovolateľ v nesprávnom posúdení otázky jeho aktívnej vecnej legitímácie, keď na dostatočné preukázanie aktívnej vecnej legitímácie v spore mu ako postupníkovi postačovalo preukázať, že postupca oznámil dlžníkovi postúpenie pohľadávky na postupníka. Z uvedeného dôvodu nebolo potrebné posudzovať platnosť zmluvy o postúpení pohľadávok, pričom sa odvolal na príslušnú judikatúru najvyššieho súdu. Dovolateľ zároveň poukázal na rozhodnutie sp. zn. 1 Cdo 76/2007, v ktorom dovolací súd pripustil, že návrh na určenie neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky môže podať aj dlžník, ak preukáže, že má na tomto určení naliehavý právny záujem, a nie je rozhodujúce, či mu postúpenie oznámil postupca alebo preukázal postupník. Predmetné rozhodnutie (z ktorého vychádzali vo veci konajúce súdy) však nerieši otázku, či môže dlžník v spore o zaplatenie pohľadávky namietat' neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky.

36. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že ako opodstatnenú dovolací súd vyhodnotil už námietku dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom (ale aj pred súdom prvej inštancie) je poznačené vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP. Dovolateľ tak dôvodne uplatnil dovolací dôvod podľa § 431 CSP, ktorý vymedzil spôsobom predpokladaným znením § 431 ods. 2 CSP.

37. Dovolací súd poukázal na svoje skoršie rozhodnutia (napr. 3 Obdo 72/2016, 3 Obdo 10/2017 a 3 Obdo 72/2019), v ktorých vyslovil, že o naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP ide aj vtedy, keď súd uskutoční výklad právneho predpisu na zistený skutkový stav veci, ktorý je ústavne nesúladný, svojvoľný a bez presvedčivého a racionálneho logického odôvodnenia. Označená vada zmätočnosti je naplnená aj vtedy, keď určité skutočnosti v konaní strana namietala, avšak pri hodnotení skutkových zistení súdom tieto náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočnosti nezhodnotil bez toho, že by napr. dodatočným spôsobom odôvodnil ich

bezvýznamnosť či irelevantnosť. Uvedenými nedostatkami podľa názoru dovolacieho súdu trpí rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie.

38. Dovolací súd vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) v relevantnej časti napadnutého uznesenia uviedol, že dovolateľ opodstatnene vytýkal súdom nižšej inštancie, že ich rozhodnutia sú svojvoľné. Dovolací súd dospel k záveru, že vo veci konajúce súdy odmietli žalobcovi (resp. jeho subjektívnemu právu) poskytnúť súdnu ochranu, keď jeho žalobu zamietli z dôvodu, ktorý nemal zákonnú oporu. Takýto prístup súdov nižšej inštancie k rozhodovanej veci odporuje ústavou garantovanému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právu na spravodlivé súdne konanie garantovanému čl. 6 ods. 1 dohovoru.

39. Najvyšší súd poukázal na to, že zo základných princípov Civilného sporového poriadku (čl. 2 ods. 1) vyplýva pre súdy povinnosť postupovať tak, aby ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov (vrátane práva domáhať sa plnenia, ktoré druhá strana napriek dodaniu tovaru riadne a včas veriteľovi neposkytla) bola spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

40. V relevantnej časti napadnutého uznesenia dovolací súd okrem iného uvádza:

„Skutočnosť, že nesprávny procesný postup konajúcich súdov - ktorý bol zavŕšený zamietnutím žaloby bez toho, aby vôbec posudzovali opodstatnenosť alebo neopodstatnenosť uplatneného nároku - ktorým bolo žalobcovi prakticky znemožnené domáhať sa svojho subjektívneho práva a realizovať jemu patriace procesné práva priznané Civilným sporovým poriadkom, dosahuje takú intenzitu, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, dokumentuje aj to, že súd prvej inštancie a aj odvolací súd nekriticky prevzali do svojich rozhodnutí obsah vyjadrení žalovaného bez toho, aby tieto vyjadrenia akýmkoľvek spôsobom posúdili. Procesná obrana žalovaného v predmetnom spore bola pritom založená výlučne na tvrdení, ktoré bolo pre rozhodovaný spor irelevantné (tvrdenie o neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok zo 16. októbra 2012, č. 2012/10/76). Ani táto skutočnosť však nebránila konajúcim súdom, aby na predmetnom tvrdení žalovaného v rozpore so zásadami elementárnej logiky založili svoje rozhodnutia.

Naopak súdy nižšej inštancie sa absolútne odmietli zaoberať argumentáciou žalobcu, ktorá sa týkala podstatných okolností rozhodovaného sporu (viď body 11. a 12. vyššie), keďže ani v stručnosti vo svojich rozsudkoch neuviedli, prečo jeho tvrdeniam nemožno priznať úspech...

Keďže konajúce súdy náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočnosti nezhodnotili rozhodujúce skutočnosti, resp. dostatočným spôsobom neodôvodnili ich bezvýznamnosť, či irelevantnosť, odôvodnenie rozhodnutí okresného súdu, ako aj krajského súdu treba považovať v okolnostiach rozhodovaného sporu za nepreskúmatel'né v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobcu ako strany sporu na spravodlivý proces a konanie zaťažili vadou v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

Jediným možným prostriedkom nápravy porušenia uvedených práv žalobcu súdmi nižšej inštancie je tak zrušenie vydaných rozhodnutí a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, ktoré už bude zodpovedať požiadavkám spravodlivého súdneho procesu.“

41. V ďalšej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia sa dovolací súd vyjadril aj k ďalším dovolacím námietkam žalobcu, ktoré sú významné pre rozhodnutie vo veci, aj keď pre vydanie kasačného uznesenia postačujú dosiaľ uvedené skutočnosti. Namietaným nesprávnym právnym posúdením (§ 432 ods. 1 CSP) a odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP] sa dovolací súd už nemohol zaoberať pre už skonštatované vady zmätočnosti, keďže v okolnostiach rozhodovaného sporu by posudzovanie nastolenej právnej otázky bolo predčasné.

42. Dovolací súd však považoval za nevyhnutné uviesť, že ak krajský súd zastáva názor, že pri svojom rozhodovaní nie je viazaný rozhodnutiami najvyššieho súdu (prípadne ústavného súdu), ktoré predložila v spore niektorá zo strán (v danom prípade žalobca), čo vyplýva z druhej vety bodu 100 odôvodnenia jeho rozsudku, tento názor „je v rozpore s realitou a nemá oporu v zákone ani v judikatúre najvyššieho súdu a ústavného súdu“.

Povinnosť rešpektovať ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, resp. povinnosť dôkladne a presvedčivo odôvodniť prípadný odklon od nej, pritom zaťažuje všetky všeobecné súdy Slovenskej republiky, krajský súd nevynímajúc. Krajský súd však

v predmetnom spore ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít nerešpektoval a zároveň odignoroval aj povinnosť svoj odklon od tejto rozhodovacej praxe dôkladným a predovšetkým presvedčivým spôsobom odôvodniť.

43. Ústavný súd pri prieskume napadnutého uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Naopak, s chápaním rozsahu práva na spravodlivý proces, prezentovaným najvyšším súdom, sa ústavný súd stotožňuje.

44. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že sa dovolací súd nezaoberal jej námietkami uvedenými vo vyjadrení k dovolaniu, poukazuje ústavný súd na tú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia, v ktorej dovolací súd uviedol, že sťažovateľka (žalovaná) doručila vyjadrenie k dovolaniu okresnému súdu až po uplynutí určenej lehoty, preto naň dovolací súd s poukazom na § 436 ods. 3 CSP nemohol prihliadať. Vzhľadom na uvedené považuje ústavný súd túto námietku, spočívajúcu podľa sťažovateľky v nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia, za nedôvodnú.

45. Za neodôvodnené považuje ústavný súd i námietky sťažovateľky, súvisiace s arbitrárnosťou a nezákonnosťou napadnutého rozhodnutia, z dôvodu odklonu od stabilizovanej judikatúry dovolacieho súdu. S poukazom na už uvedené a citované časti napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd jasne, zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnil, prečo vyhovel dovolateľovi vo vzťahu k namietaným vadám zmätočnosti, tieto vady jednoznačne identifikoval a svoj záver podporil odkazom na relevantnú judikatúru dovolacieho súdu.

46. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj podrobne vysporiadal s uplatnenými dovolacími námietkami dovolateľa, pričom dospel k záveru, že dovolateľ odôvodnene namieta vadu zmätočnosti odvolacieho rozhodnutia podľa § 420 písm. f) CSP, preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok

odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by bol odvolací súd povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a jeho opravné uznesenie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 450 CSP), pričom v ďalšom konaní budú súdy nižšej inštancie viazané právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

47. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

48. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2 K namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 ústavy, základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu

49. Ustanovenie čl. 1 ods. 1 ústavy je súčasťou základných princípov ústavy a vzhľadom na to nemôže plniť poslanie priamo aplikovateľného ustanovenia v individuálnych konaniach o porušení základných práv a slobôd uvedených v druhej hlave ústavy (m. m. II. ÚS 821/00, I. ÚS 176/07, I. ÚS 485/2010). Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

50. K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 dodatkového protokolu je potrebné uviesť, že sťažovateľka namietala

porušenie tohto práva v spojení alebo v nadväznosti na namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako ani k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto označených práv. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

51. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu